

Bu dogalar koronawirusdan goraýarmyş!

Category: Jemgyýetçilik tankydy, Kitapcy

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Bu dogalar koronawirusdan goraýarmyş! BU DOGALAR KORONAWIRUSDAN GORAÝARMYŞ!

Alymlar koronawirusa garşy çäre gözläp ber-başagaý bolup ýörkä, bi tarykatlardyr dini jemagatlar hem pursatdan peýdalanyp doga-tumar ýaryşyna girdiler. Özüne we ýakynlaryna koronawirus ýokuşmazlygy üçin doga ýazdyrýanlar haýsy dogany näçe gezek okamalydygyny-da soraýarlar.

Özgelerden nusgalap, muny-da hamana özi doga ýazyp berýän ýaly “gazanç” edýänlere garşy edilýän gargyş dogasy bolsa: “Alla saňa koronawirus ýokuşdyrsyn!”

Uzyn gepiň keltesi, koronawirusdan peýdalanmak isleýän, uly ilniň başyna inen belanyň üstünden güýçlerini artdyrmak isleýän tarykatlaryň özara bäsdeşligi bar.

■ DOGALY MASKA

Bir gazetiň internet saýtynda “Wirusa ýolukmazlyk üçin arap sabynyny iýen kişi hassahana düşdi” diýen habary okadym. Dessine Ýozgat şäher hassahanasyna jaň etdim, habarda ady görkezilen lukmanam, şol at bilen bejergi alýan näsagam yokdy. Baş lukman bulen gürleşdim, ol: “Ýalan habar” diýip güldi. Munuň bilen çäklenmän kärdeşlerim “İleri” gazetinden Seýfi Çelikkaýa, “Çamlık” gazetinden Taryk Ýylmaz dagylardan soradym. Olaram bu habaryň ýalandygyna güwä geçdiler.

Gabyr azabyndan, dowzahyň odundan goranmak üçin “ýanmaýan kepen” öndürilen ýurdumyzda indiki nobat dogaly maskada. Aýtmaklaryna görä, şeýle maskany dakanlaryň ýanyna virus golaýlaşyp bilmeýärmiş. Dini jemagatlaryň bu döwürde wirusa garşy näme edýändiklerini bilmek üçin Jüpbeli Ahmet hoja diýlip tanalýan Ahmet Mahmut Ünlüden “Koronawirusa garşy siz

nähili goranyarsyňyz? Üýtgeşik tilsimiňiz ýa-da dogaňyz barmy?” diýip soradym. Ynha, Jüpbeli hojanyň beren jogaby: “Meň adymdan doga ýazyp satýanlar bar. Men-ä olara virus ýokuşsyn diýip gargaýaryn. Özümiň okaýan we täze çeşmelerden peýdalanylýan taýýarlan dogalar mejmuasyny sosial hasaplarymda paýlaşdym. Bu dogalary satýanlara hakym haram bolsun, virus bulaşsyn.”

■ BU DOGALAR WIRUSA GARŞY

Jüpbeli Ahmet hojanyň ugradan dogalarynyň başynda günde 132 gezek okalmaly “Ýokanç mikroplardan goranma” diýen doga bar. Ertir-agşam, nirde bolsaň bolsaň bol, tapawudy ýok, okaýan ýeriňde şol ýerden gidýänçäň saňa hiç bir zeleliň ýanaşyp bilmejekdigi aýdylýan aýratyn bir doga-da bar. Ertir-agşam üç gezek okana hiç bir belanyň ýolukmajakdygy barada hadysdan alynan doga hem bar. Gutulgysyz dertleriň şypasy üçin, aýratynam ýokanç keselleriň gitmegi üçin öwran-öwran salawat okamak ündelýär. “Dermany tapylmadyk erbet kesellerden goranma dogasy” bilen birlikde, ýokanç wiruslaryň zyýanyny dep etmek üçin her namazdan soň üç gezek okana hiç bir mikrop ýokuşmajakdygy baradaky düşündirişem bar. Okaýana ýa-da täretlikäň ýanynda göteren kişini we onuň maşgalasyny ýokanç mikroplardan goraýan doga hem Jüpbeli hojanyň ündeýän dogalarynyň arasynda öz ýerini alypdyr.

"Menzil" tarykatynyň internet sahypasynda çykandygy öňe sürülip, sosial medýada paýlaşylan bir henekden söz açylýar. Koronawirus dünýäni aldym-berdime salyp ýörkä, Gaws gaýypda virus bilen duşuşýar. Virus dillenip: “Eý Gaws, maňa Kowid-19 diýýärler, wezipäm ýer ýüzüne ýaýrap, Adam ogluny jezalandyrmak. Rugsat berseň, Türkiýäniň başyna-da musallat bolaýsam diýýän” diýipdir. Gaws: “Rugsat beremok. Meniň başym dik bolsa saňa Türkiýede hezillik ýok” diýipdir we muny eşden virus öz ýoluna gidiberipdir.

■ HYZMAT – PERIŞDELERDEN

Megerem, siz häzir bular ýaly zadyň boljagyna ynanyanam

dälsiniz. Emma Saglygy goraýyş ministrliги bu tarykadyň agzalary tarapyndan dolandyryldy. "Menzilde" meýletin işlänlere: "Siziň edýän ähli işleriňizi aslynda perişdeler edýär. Biz sizi diňe sogap gazanyň diýip işledýäris" diýilendigini hut otuz ýyl bäri bu tarykadyň içinde bolan we birnäçe ýyllap TRT döwlet teleýaýlymynda agzaçar gepleşiklerini taýýarlan kişiniň paýlaşymyndan okapdym. Oňa jaň edip bularyň dogrudygyny däldigini soranymda, "Hawa, ähli işleri perişdeler edýär. Sogap gazanmalary üçin adamlar meýletin işledilýär" diýipdi. Men muny "Doğan Kitap" neşirýatynda çapdan çykan "Menzil. Bir tarykadyň iki ýüzi" kitabynda-da ýazypdym. Şonuň üçin virus paýlaşymynyň dogrudygyny däldigini Seyda Saki Erolan soradym. Emma muňa jogap bolmady.

Ýurdumyzda "Bize hiç zat bolmaz" diýýän biperwaý gatlagyň bolşy ýaly, geçirilýän önüni alyş çärelerinden howatyrlaryna was-was düşüp ýörenlerem az däl. Koronawirusa garşy dogadilegde bolsaňyz boluň, emma janymyzy asyl ynanmalylyklar lukmanlardyr.

Nazif Aý ysalamçy toparlanmalaryň arasynda tegelek kyrk iki ýyl gezdi. "Edil häzirki wagtyň klassyk ysalamçylary ýaly düşünyärdim" diýen Nazif Aý bu toparlanmalardan bölünip, radikal maksatly guramalaryň ýüpüni bazara çykaranlary, olaryň iç yüzüni köpçülige mälüm edenleri şeýtanyň alyna gitmekde, ruhlaryny yslamyň duşmanlaryna satmakda aýyplaýan biri bolandygyny boýun alýar.

Dindarlyk derejesi bilen birlikde türk jemgyýetinde we dünýäde özgeren dine garaýşy "Tekin Yayınları" neşirýatynda çapdan çykan "Yslamyň kosmiki otagy" kitabynda ýazan Nazif Aý: "Ysalamçylaryň içine göni girip söz sözlemäge ýürek eden ýeketäk ylahyýetçi men boldum" diýýär.

Yslam bilen ysalamçylyk düşüňjelerini bir-birine garyşdyrmaly däldigini kitabyňyň ilkinji sahypasynda ýazan Aý "dindarlygyň gelip ýeten derejesini-de" açyp görkezýär.

Saýgy ÖZTÜRK.

15.03.2020 ý, "Sözcü" gazeti.

Terjime eden: Guwanç MÄMİLİYEW,
Stambul uniwersitetiniň talyby. Jemgyýetçilik tankydy